

1. Gra „Granice przestrzeni osobistej” skierowana jest do dzieci ze spektrum autyzmu, które potrzebują jasnych wskazówek i wytycznych, dotyczących kontaktu z drugą osobą. W grze tej dzieci uczą się o różnych rodzajach przestrzeni, z którymi będą miały do czynienia podczas sytuacji społecznych.

Cele/umiejętności

- Pierwszoplanowe: Szacunek dla przestrzeni osobistej, różnicowanie kręgów przestrzeni osobistej.
- Drugoplanowe: Koncentrowanie uwagi, stosowanie się do poleceń.

Dla średnio zaawansowanych

- Dzieci powinny umieć stosować się do prostych instrukcji werbalnych oraz posiadać podstawowe umiejętności samokontroli i koncentracji uwagi.

Materialy

- Karty pokazujące różne kręgi przestrzeni osobistej (np. publiczna, społeczne, osobista, intymna).

Miejsce

- Duża, otwarta przestrzeń, w której dzieci mogą swobodnie się poruszać. Dzieci mogą siedzieć w grupie na podłodze lub na krzesłach, karty są odłożone w wyznaczonym miejscu z boku.

Opis zabawy

W grze *Granice przestrzeni osobistej* chodzi o odgadywanie rodzaju przestrzeni publicznej. „Partnerzy wybierają po jednej karcie z talii możliwych scenariuszy przestrzeni osobistej i odgrywają scenkę prezentującą rodzaj przestrzeni osobistej i odgrywają scenkę prezentującą rodzaj przestrzeni osobistej wskazany na karcie. Przed rozpoczęciem gry prowadzący demonstruje różne rodzaje przestrzeni (np. publiczna, społeczna, osobista, intymna). Prowadzący prowadzi także dyskusję z dziećmi w trakcie odgrywania scenek oraz podczas rozmów w grupie. Na przykład jeśli dzieci wybrały kartę „przeźren publiczna”, prowadzący może je poprosić, żeby opisały sytuację, w której pojawia się przestrzeń publiczna i ludzi w niej występujących. Jeśli dzieci mają z tym problem, prowadzący może poprosić grupę o odpowiedź.

Realizacja zabawy krok po kroku

Powiedz dzieciom, że zagrają w grę pod tytułem *Granice przestrzeni osobistej*, w której nauczą się, czym są przestrzeń osobista oraz zależności między przestrzenią osobistą a rodzajem relacji z daną osobą. Przed rozpoczęciem gry prowadzący przedstawia przykłady różnych rodzajów przestrzeni osobistej, jaki obszar tej przestrzeni jest właściwy i jakich osób dotyczą poszczególne rodzaje dystansu:

- **Przeźren publiczna:** 1,5 – 1,8 m, osoby obce.
- **Przeźren społeczna:** 0,3 – 1 m, nauczyciele lub przyjaciele.

- **Przestrzeń osobista:** mniej niż 0,3 m, bliscy przyjaciele i dalsza rodzina.
 - **Przestrzeń intymna:** Bardzo niewielki dystans lub jego brak, mama, tata, bracia, siostry.
1. Aby rozpocząć grę, wybierz dwoje dzieci, które będą pracowały razem w parze. Powiedz dzieciom, żeby wybrały jedną z kart opisujących różne rodzaje przestrzeni osobistej. Dzieci pokazują prowadzącym i pozostałym dzieciom wybraną kartę.
 2. Następnie prowadzący omawia z wybranymi dziećmi temat wskazanego na karcie rodzaju przestrzeni osobistej. Jeśli np. dzieci wybrały kartę z przestrzenią publiczną, prowadzący może zadać następujące pytania: *a) Czy moglibyście opisać sytuację, w której występuje przestrzeń publiczna? b) Wobec jakich osób możliwe jest stosowanie tego rodzaju dystansu? c) W jakiej odległości, waszym zdaniem, powinni znajdować się ludzie w tej sytuacji? d) Jak chcecie przedstawić ten rodzaj przestrzeni osobistej?*
 3. Prowadzący może zainicjować dyskusję w całej grupie, aby zwiększyć zaangażowanie pozostałych dzieci. Powinien także zadawać pytania dzieciom, które nic nie mówią i nie podnoszą rąk.
 4. Następnie poproś wybrane dzieci, aby w parze odegrały scenkę ilustrującą wybrany rodzaj przestrzeni osobistej.
 5. Powtarzaj kroki od 2 do 5, aż wszystkie dzieci w grupie odegrają scenki przedstawiające różne rodzaje przestrzeni osobistej.
 6. Zakończenie zabawy: Powiedz dzieciom, że to już koniec zabawy. Poproś, żeby usiadły na krzesłach lub na podłodze, twarzą w kierunku frontowej części sali, oraz powiedz im, że nadszedł czas na omówienie gry.

Pytania dotyczące procesu grupowego

1. Zapytaj dzieci, co musiały zrobić, żeby uczestniczyć w grze.
2. Zapytaj dzieci, jak się czuły, kiedy odgrywały scenki ilustrujące poszczególne typy przestrzeni osobistej.
3. Zapytaj dzieci o przykłady osób, wobec których stosuje się dystans wyznaczany przez przestrzeń osobistą, przestrzeń społeczną itd.
4. Zapytaj dzieci, w jakiej odległości powinny, ich zdaniem, znajdować się osoby, wobec których chcemy zachować przestrzeń osobistą, przestrzeń intymną itd.
5. Zapytaj dzieci, czy teraz rozumieją lepiej niż przed rozpoczęciem zabawy, czym jest przestrzeń osobista. Czy rozumieją, w jaki sposób dystans wyznaczany przez przestrzeń osobistą różni się w zależności od relacji, jaką ma się z innymi osobami?"